

Vandr podzimní Vysočinou není špatnej. Před očima se střídá les, plný voňavých borovic, s holými listnáči, z nichž už opadalo rudé a žluté listí, i sem tam s nějakou břízkou podél cest. Tu a tam se objeví nějaká skalka, někde někdy ti zazpívá na cestu říčka, a když jdeš přes hnědé podzimní pole, vydechuje na tebe zvláštní těžkou, chladnou vůni.

Já vím. Tohle, nebo něco velice podobného, by šlo napsat o všech krajinách u nás, nebo aspoň o těch, co si je oblíbilo těch pár člobrdíků, kteří se ještě tak docela nepřivázali k telce ani k netu a kteří dokonce ještě i občas trampujou.

Ale Vysočina má přesto svůj charakter, svůj svéráz, který má v sobě vtištěný a který se nějak otiskne – aspoň trochu - i do toho, kdo tudy chodívá.

Aspoň tak si to myslí ten - a nemusí o tom padnout jediné slovo- kdo se za nějaký čas na Vysočině zase objeví.

Ale když jsme v tom víkendů, prodlouženým o státní svátek, vandrovali přes hezkej kus Vysočiny, začínali jsme už bejt pomalu utahaný. A ten předposlední den už člověka začínají napadat mírně netrampský myšlenky na zpáteční vlak a na návrat domů.

Jenže nám zbejvala ještě jedna noc a museli jsme si vybrat kemp.

Nebyl to špatnej flek, aspoň se nám rozhodně takovej nezdál. A když dohořel oheň, dozněly písničky a zachumlali jsme se do spacáků, byla to už úplná pohoda.

„Teď jsme asi někde kousek od Přibyslavi?“ prohodil jsem jen tak, aby řeč nestála.

„Jo,“ řekl Pája. „Někde tady umřel Jan Žižka.“

„Fakt?“

„Ty jsi ve škole nedával pozor při dějepisu, vid’? Umřel tady na mor, během tažení na Moravu.“

„Na mor?“ napadlo mě. „To je divný...“

„Co je na tom divnýho? Ve středověku ho bejvalo plno...“

„No právě. A byl příšerně nakažlivej. Jak to, že umřel jenom jedinej Žižka? Že nepomřela půlka husitského tábora?“

„Krucí, pánové, hod’te tam jinej večerník!“ ozval se Honza ze spacáku.

„No, dyť my už spíme,“ protáhl jsem. „Jenom mě to tak nějak napadlo...“

A to už se mi klížily oči.

Vůbec ani nevím, jestli zašustilo listí nebo praskla nějaká větvička. Ale něčemu ve mně bylo naráz jasné, že tohle nebude srnec ani divočák.

V tu ránu jsem byl ze spacáku a na nohou.

Ten chlap stál tiše kousek ode mě. Měl nějaký divnej vohoz, vzdáleně podobnej maskáčům. U pasu měl pěkně dlouhou kudlu.

Ale když jsem už už sahal k opasku po tý svý, udělal na mě univerzální gesto rukou. Něco jako kdyby řekl: pohoda, klídek.

Zarazil jsem se, ale ve střehu jsem polevil jenom trošku.

„Ahoj. Kdopak seš?“

„Jetřich. Jeden z bojovníků...“

Jako by ani nechtěl dokončit poslední slovo.

„Z jakých bojovníků? Vy tady někde trénujete kung-fu?“

„Nevím, co jest kung-fu. To ani české slovo není. Tys cizinec odněkud?“

„Ne, proč? Jsem Čech. Ale ptám se tě, kdo jsi ty?“

„Také Čech. Z polního vojska Žižkova.“

Div že jsem nahlas nezahvízdnu. Ale včas mě napadlo, že poblíž Přibyslavi je i Havlíčkův Brod. A v něm že je docela pěkná psychiatrická léčebna.

Zdrhnul odtamtud, no jasně. Bláznům se nemá odpovídat.

„Takže teď píšeme rok...Léta Páně 1420?“ vyšel jsem mu vstříc aspoň slovně.

„Ne.“

Řekl to, jako když upadne kámen. A naráz mi připadal velice smutnej.

„Píšeme tvůj věk. Ne náš. Ale já tu zůstávám na místě svého činu, toť vše.“

„Jakého činu? Cos proved´?“

„Zabil jsem Žižku.“

Chvilku bylo úplné ticho. Jen borovice v nočním vánku slabounce zašuměla.

„Takže Žižka nezemřel na mor?“ zkusil jsem to.

„Mor!“

Vydal ze sebe divnej, posupnej smích.

„Jsou lidé, jež jsou krutější nad mor.Ale on morem nezemřel. Věz, že ti pravdu pravím – já ho zabil.“

Zdalo se mi, že se se mnou všechny stromy kolem točí.

„A ty...Jetřichu....proč jsi s tím přišel zrovna za mnou?“

„Sám nevím. Jako bych potřeboval ulevit své duši, když to někomu vypovím.“

„Tak povídej, když chceš. Ale upozorňuju tě, že nejsem kněz.“

Zase ten divnej, posupnej smích.

„Kněz! Kolik jsme jich jen zabili! Ale já co člověk k člověku chci s tebou mluvit.“

„Tak tedy povídej.“

Povzdechl si hodně, hodně zhluboka, než začal:

„Šlechticem jsem býval rodem. Jedním z mála, co se dali k Žižkovu vojsku a ne k panskému. V to jsem věřil, že křivdy mečem lze napravit.“

„To znám. Taky je pár lidí, který bych nejradši nakopal kamsi.“

„Jenže my jsme prolévali krev. A čím dál tím častěji jsem poznával, že nejednou i nevinnou.

Kněze, mnichy, jeptišky, neozbrojené lidi...O milost mohli prosit, ale nedostali ji. A já přísahal věrnost, nemohl jsem couvnout.“

Na to se dalo těžko něco říct. Chvilku jsme oba mlčeli.

„Měl jsem matku,“ pokračoval po chvíli. „Milovala mne a já ji. Jenže člověk často pozná, co má, až když to ztratí. To jsem poznal až po čase, když už jsme byli dlouho v poli.“

„Každý voják, pokud není sirotek, nechává doma mámu.“

„Ano. Ale ne každý stojí před jejím rodným městem s vojskem co nepřítel.“

???

„Když Žižka prohlásil, že Praha je zrádná a že ji srovná se zemí, stál jsem v jeho vojsku před branami města. A má máma byla uvnitř.“

Na tohle se zas nedalo nic říct.

„V té chvíli mě napadlo, že ho zabiju. Je nehezké se chlubit, ale byl jsem jedním z nemnoha těch, kdo s Žižkou směli stolovat. Snad jsem tedy nebyl ten nejhorší bojovník. V té chvíli jsem svíral dýku v opasku a stál jsem od něj pár kroků. Tasit, přiskočit a bodnout- ať raději zhyne on, než má máma a celé mé rodné město! Ale pak vystoupil kněz Rokycana, kterého si vážili všichni, a Žižkovi to zničení Prahy rozmluvil.“

„To se ti asi ulevilo.“

Mlčení. Dlouhé a tíživé. Pak přece jen promluvil.A znělo to, jako by mu z úst padaly kameny.

„Děvče jsem nechal...tady poblíž. Na Vysočině. Zaslechl jsem zprávy, že husité vyhladili Německý Brod.Dnes mu,tuším,říkáte Havlíčkův. Do mrtě. Do posledního batolete.Ještě k tomu při vyjednávání! To nedělali ani Saracéni. A on, jako by něco tušil, mě zrovna tou dobou vyslal s malým oddílem na zvědy. Nebyl jsem u toho. Když jsem se to dozvěděl, utěšoval jsem se, že

ona není z Brodu, ale z jedné z nedalekých vesnic. Snad ji tedy to běsnění minulo. Aspoň jsem v to doufal.“

„A...?“ vydechl jsem, ale už jsem tušil odpověď.

„Cestou od Prahy se mi donesla zpráva. Nechtěl jsem tomu věřit, ale to tušení...Řítil jsem se tam tryskem. A...“

Zakl se, nemohl mluvit dál. Pak se přece jen nadechl.

„Už jsi někdy viděl vyhlazený město? Našel jsem ji...mezi všemi těmi...pozůstatky. Přišla do Brodu o den předtím. A ženy a děti vojsko ...taky...“

„Chtěl ses tam zabít?“ vyhrklo ze mě bezděky.

„Neměl jsem k tomu daleko, to mi věř! Ale jel jsem zpátky. Byl by mi to, co prožívám, musel poznat na očích- jenže tou dobou byl už slepý. Zas jsem svíral v opasku tu dýku- ale, ať jsem uměl bojovat jak chtěl, samotného by mě nejspíš vzápětí roztrhali. A když jsem se nezabil nad ní v tom Brodě, chtěl jsem i teď žít. Nevíš, kamaráde, co vede člověka k tomu, aby žil dál i zpackanej život?“

Zas jednou jsem nenalézal žádný vhodný slovo.

„A tak,jak jsem řekl, směl jsem jako jeden z mála stolovat s ním. Nikdy do té chvíle jsem nezabíjel zákeřně. Vždycky jsem bojoval čelem proti čelu.Ale teď jsem zavřel oči, představil jsem si ten zmasakrovanej Brod – a ji, a svou mámu v Praze, a vůbec to všechno- a vhodil jsem mu do kotlíku jed.“

Pokolikáté už bylo ticho?

„Na kůži,“ pokračoval, „mu potom naskákala nějaká vyrážka. Nejspíš od toho jedu. A někdo vyhlásil, že bratr Žižka zemřel na mor. Všichni se toho chytli.A tak jsme taky všichni odtáhli pryč.“

„Poslyš,“ ozvaly se ve mně vzpomínky na školní hodiny dějepisu, „když byl Žižka takovej, jak říkáš, proč za ním šli lidi?“

„Byl odvážný. Uměl bojovat. Nikdy neprohrál. A to se vždycky počítá. Navíc lidé chtěli pomstít mistra Jana Husa. A také nezapomeň, že nás tehdy Němci a Uhři napadli.“

„Ale když tedy to,co jsi udělal,“ nedalo mi to, „byla podle tebe spravedlivá pomsta, proč tu i po všech těch letech- promiň- strašíš ty a ne Žižka?“

Zarazil se, ale pak zvedl hlavu.

„Protože...“

Vtom v nedaleký vsi zakokrhal kohout. A Punťa položil své první zlatý, měkký, dlouhý tlapky na jehličí a listí.

A les přede mnou byl naráz prázdněj, jen stromy tichounce šuměly.

Když jsem z posledních nevyhaslejších drobnějších uhlíků v ohništi a z tenkejch větviček rozdejkával oheň, vykoul Pája ze spacáku.

„Co že tak časně?“

„Ale,to víš,“poodhlídnul jsem na chvíličku od prvních nesmělejších plamínků ohně. „Divoký sny.“

Jakub Florian

Trapsavec 2011